

ABD tarihindeki önemli gıda geri çağırmaları

(Bu dokümanı ülkemiz için hazırlamaya çalıştık, ancak gıda geri çağırmasına rastlanmadığı bilgisini aldık. Eğer siz bu konuda veri bulursanız, bu bilgiyi kullanarak ülkemizi daha çok ilgilendiren örnekler üstünde çalışabilirsiniz. BK)

Tanıtım

Gıdalar dağıtıldıktan sonra farklı sebepler yüzünden geri çağrılabilir. Bu sebepler **kontaminasyonu** da (salmonella, botülizm, listerya, e.coli, hatta kurşun içeren ürünler,) **yanlış etiketlemeyi** de (mesela, kabuklu yemiş, süt, soya, buğday gibi alerjenler içerdiğini göstermeyen,) veya **yanlış hazırlanmış** olmayı da (mesela, iç organları çıkartılmamış paketlenmiş balık gibi) içerebilir.

Arka plan

ABD’de gıda geri çağırılmalarını denetleyen kurumlar *Food and Drug Administration (FDA)* veya *US Department of Agriculture (USDA)*, et ve tavuk için.) FDA süreçleri için bilgiyi yandaki linkte bulabilirsiniz:

<http://www.fda.gov/downloads/ICECI/ComplianceManuals/RegulatoryProceduresManual/UCM074312.pdf>

Gıda geri çağırması **kontaminasyon şüphesi** olduğunda veya **sonucu olan hastalık doğrulanmışsa** olur. Gıda geri çağırılmaları çoğunlukla gönüllü yapıldığından ve üreticiler varlıklarını korumaya yönelik tercihler yaptığı için gerçekten etkilenmiş gıda miktarını öğrenmek zor olabilir.

Bu etkinlikte takımınız geri çağırılmardan etkilenmiş olan nüfusla: takımında kaç kişi olduğunuzu, yaşadığınız şehir nüfusunu, bölge nüfusunu, ve ülke nüfusunu karşılaştıracaksınız.

1nci bölüm: Genel Gıda Geri Çağırılmaları

Bazı önemli gıda geri çağırılmaları:

- Zemco Industries* tarafından üretilmiş listeryadan etkilenmiş 172,000 kg şarküteri eti.
- Modesto’s Valley Meat Company* tarafından üretilmiş 450,000 kg e.coli bulaşmış olan kıyma et.
- Fairbanks Farms* tarafından üretilmiş 250,000 kg e.coli bulaşmış olan kıyma et.
- Jennie-O* tarafından üretilmiş 25,000 kg ilaca dayanıklılık gösteren *Salmonella* bulaşmış olan hindi kıyması.

Verileri anlamak

Bu geri çağırılmaların tam boyutunu anlayabilmek için etkilenmiş kişi adetlerinin grafiğini yapıp, şunlara bakabiliriz:

- ABD nüfusu nedir?
- Türkiye / bölgeniz nüfusu nedir?
- Yaşadığınız şehrin nüfusu nedir?
- Okul nüfusunuz nedir (öğrenci, öğretmen, ve diğer çalışanlar)?
- Sınıf nüfusunuz nedir?
- Takımınızda kaç kişi var?
- Yukarıdaki gıda geri çağırılmalarından kaç kişi etkilenmiş: Et geri çağırılmaları için 150 gr kontamine et = 1 kişi diye varsayın.

2.ci bölüm: Yumurta geri çağırılması

Arka plan

19 Ağustos 2010’da, *The New York Times* gazetesi ülke çapında birçok kişiyi etkileyen salmonella salgını sonucu 380 milyon yumurtanın geri çağırıldığını olduğunu duyurdu. Salgın Atlanta’daki *Center for Disease Control* (salgın kontrol merkezi) kamu sağlığı örgütü tarafından gıdalla yayılan *Salmonella Enteritis* vakalarındaki ortalama artış sayesinde fark edildi. 1 Mayıs 2010 ve 30 Kasım 2010 arasında 3,578 vaka olduğu duyuruldu. Tüm bu vakalar kontamine olmuş yumurta yüzünden olmayabilir. Ancak, son 5 senenin raporlarına bakarsak,

aynı zaman aralığında görülen vaka sayısı 1,639 olmalıydı. Kısaca bu “normal” addedilecek sayıyla olan fark, yani, 1939 vaka bu salgınla ilgili olarak saptandı.

Verileri anlamak

2010 yılında birkaç haftada *Salmonella Enteritidis* hastalığı 2 misli artmış . Bu özellikle hastalığın önlenabilir olduğu göz önünde tutulursa çok yüksek bir artış oranı. Peki, bu önemli artışın farkında olduğumuzda, en iyi tepki ne olmalı? Yumurta arzının hangi yüzdesi etkilenmiş? Bu veri tüm yumurta üretiminin durdurulması gerektiğini mi ima ediyor?

Ülkemizde üretilen yumurtalarla bu geri çağırmadan etkilenen yumurtaların grafiğini yapıp, karşılaştırın.

1. ABD’de yılda kaç tavuk yumurta üretiyor?
2. Her tavuk kaç yumurta üretiyor?
3. Üretilen yumurta miktarı nedir?
4. Yumurta üretimiyle nüfusu karşılaştırın. Kişi başına ortalama kaç yumurta tüketiliyor?
5. Yıllık üretilen yumurta adediyle geri çağırmadan etkilenmiş olan yumurta adedini karşılaştırın.

Tartışma

- Grafiklere göre sizce ABD’de gıda sistemi güvenli midir?
- Siz sistemi nasıl daha güvenli yaparsınız?
- Gıda arzını daha güvenli yapabilecek fikirleriniz hangileri?

Kaynaklar

http://www.nytimes.com/2010/08/19/business/19eggs.html?_r=1&partner=rss&emc=rss&info@cdc.gov
http://www.cdc.gov/salmonella/enteritidis/epi_curve.html
<http://www.incredibleegg.org/>
<http://buzz.yahoo.com/buzzlog/93962>
<http://www.nytimes.com/2009/01/23/health/23scare.html>
<http://www.fda.gov/Safety/Recalls/default.htm>
<http://abcnews.com/GMA/OnCall/beef-recall-ecoli-contamination-fear-prompts-ground-beef/story?id=8970713>
http://www.fsis.usda.gov/News_&_Events/Recall_028_2011_Release/index.asp?s_cid=w_c_sms_cont_001

Koçlar için

Grafiği yapılacak rakamlar şu şekilde verilmiştir. Takımınızdan biri araştırmasını yapıp, bulabilir veya siz bu bilgileri onlara verebilirsiniz.

ABD nüfus bilgileri: <http://www.census.gov/main/www/popclock.html>.

A. *Zemco Industries* tarafından üretilmiş listeryadan etkilenmiş 172,000 kg şarküteri eti = 1,140,000 etkilenmiş kişi

B. *Modesto’s Valley Meat Company* tarafından üretilmiş 450,000 kg e.coli bulaşmış olan kıyma et = 3 milyon etkilenmiş kişi

C. *Fairbanks Farms* tarafından üretilmiş 250,000 kg e.coli bulaşmış olan kıyma et = 1,638,000 etkilenmiş kişi

D. *Jennie-O* tarafından üretilmiş 25,000 kg ilaca dayanıklık gösteren *Salmonella* bulaşmış olan hindi kıyması = 164,880 etkilenmiş kişi

1. ABD’de yılda kaç tavuk yumurta üretiyor? [280 milyon]
2. Her tavuk kaç yumurta üretiyor? [250-300]
3. Üretilen yumurta miktarı nedir [75 milyar veya dünya arzının yüzde 10’u]
4. Yumurta üretimiyle nüfusu karşılaştırın. Kişi başına ortalama kaç yumurta tüketiliyor?
5. Yıllık üretilen yumurta adediyle geri çağırmadan etkilenmiş olan yumurta adedini karşılaştırın? [geri çağırılmış yumurta adedi 380 milyon; 75 milyar toplam yumurta üretimi = yüzde 0.0051]

